

OBILJEŽJA RADA STUDENSKIH SAVJETOVALIŠTA IZ PERSPEKTIVE STRUČNIH DJELATNIKA

SAŽETAK

U politikama visokog obrazovanja važna je socijalna dimenzija obrazovanja kojom se želi postići što veća dostupnost i priuštivost obrazovanja te što veća stopa završavanja studija u redovitom roku, s posebnim naglaskom na osobe koje dolaze iz podzastupljenih skupina u visokom obrazovanju. Ovi se ciljevi ostvaruju preko različitih mjera od kojih je jedna i podrška kroz usmjeravanje i savjetovanje. U studentskim savjetovalištimu pružaju se usluge akademskog, karijernog i psihološkog savjetovanja koje pomažu studentima u rješavanju izazova i problema s kojima se studenti susreću tijekom razdoblja studiranja te ih usmjeravaju na uspješan i pripremljen izlazak na tržište rada. U Hrvatskoj se zadnje desetljeće značajnije razvija sustav podrške i savjetovališta na visokim učilištima. Cilj rada je prikazati obilježja rada savjetovališta iz percepcije djelatnika savjetovališta te predstaviti preporuke za unaprjeđenje rada savjetovališta. Podatci su prikupljeni putem polustrukturiranih intervjua te su podvrgnuti tematskoj analizi. Rezultati istraživanja pokazali su izni-

- 1 Valentina Šipuš, dipl. kateh., univ. spec. socijalne politike,
e-mail: sipusvalentina@gmail.com
- 2 izv. prof. dr. sc. Marina Milić, dipl. socijalna radnica,
e-mail: mmilic@pravo.unizg.hr

Izvorni znanstveni članak
Primljeno: prosinac, 2021.
Prihvaćeno: srpanj 2023.
DOI 10.3935/ljsr.v30i3.477
UDK: 159.913-057.86-057.875

Valentina Šipuš
orcid.org/0000-0001-6162-7956
Veleučilište Ivanić-Grad, Hrvatska

Marina Milić
orcid.org/0000-0002-2310-641X
Pravni fakultet, Studijski centar
socijalnog rada, Sveučilište u Zagrebu,
Hrvatska

Ključne riječi:
socijalna dimenzija obrazovanja;
savjetovanje; studentska savjetovališta

mnu važnost postojanja savjetovališta na visokim učilištima: sve je veća potražnja za uslugama savjetovališta uslijed veće osviještenosti studenata o mogućnostima i koristi od savjetovanja i usmjeravanja te heterogenosti studentske populacije. Rad donosi i preporuke za unaprjeđenje postojeće prakse: povećati dostupnost savjetovanih usluga studentima, pokrenuti koordinaciju rada studentskih savjetovališta, osigurati dodatna ulaganja u materijalne i ljudske resurse savjetovališta te poticati kvalitetan i profesionalan rad savjetovališta. Zaključno: rezultati ukazuju na ključne izazove sustava formalne podrške studentima dajući smjernice koje u budućnosti mogu doprinijeti poboljšanju prakse.

UVOD

Svijest o potrebi unaprjeđenja visokog obrazovanja u Europskoj uniji vodila je utemeljenju jedinstvenog područja europskog obrazovanja, tzv. *EHEA (European High Education Area)* i unutar njega, posebnog područja koje se bavi podrškom studiranju kroz tzv. socijalnu dimenziju obrazovanja. Socijalna dimenzija obrazovanja odnosi se na proces kojim se želi ostvariti da studentska populacija očituje raznovrsnost europskog stanovništva, odnosno da uključuje osobe različite dobi, spola, narodnosti i socioekonomskih mogućnosti (Londonsko priopćenje, 2007.). Uz različite mjere pomoći studentima u vidu financijskih potpora, jednostavnijih i olakšanih administrativnih pravila, podrške u vidu subvencija stanovanja, prijevoza i hrane te zdravstvene pomoći, važan dio podrške studentima odnosi se na usluge pružanja socijalne podrške u vidu usmjeravanja i savjetovanja (Bergensko priopćenje, 2003.; Bukureško priopćenje, 2012.).

U vrijeme studiranja javljaju se različiti izazovi koji utječu na kvalitetu života i akademska postignuća (Kurtović, 2013.) te zahtijevaju prilagodbu. Kad prilagodba nije uspješna, to može prouzročiti negativne posljedice na psihičko i fizičko zdravlje studenta te dovesti do poteškoća u ispunjavanju akademskih obveza ili čak odustanke od studija (Živčić-Bečirević i sur., 2007.). Razumijevanje studenata, izazova s kojima se susreću i pružanje adekvatne socijalne podrške studentima od strane cjelokupne akademske zajednice može doprinijeti jačanju zadovoljstva studenata, a time i boljem akademskom uspjehu (Azam, 2018.).

Izazovi studiranja, prilagodba na studij i socijalna podrška

Psihološki razvoj osobe u vremenu studiranja obilježava razvoj osobnog identiteta i jačanje samopoštovanja (Berk, 2007.). U tom razdoblju javlja se potreba za samostalnošću nasuprot potrebi za privrženošću obitelji, ali i povećana emocional-

nost i osjetljivost za tuđa mišljenja. Ove psihološke promjene događaju se paralelno s izazovima koje možemo opisati kao izazove akademskog obilježja i izazove osobnih, psihosocijalnih obilježja. Izazovi akademskog obilježja su npr. upravljanje vremenom, izvršavanje studentskih obveza, novi načini učenja, promjena društvene okoline i novi odnosi profesora i studenata, izloženost javnim nastupima i prezentacijama, načini provjere ishoda učenja, ispunjavanje uvjeta za nastavak studiranja, propitkivanje ispravnog odabira studija, nemogućnost svladavanja određenog gradiva i pad na ispitima, kompetitivnost među kolegama (Živčić-Bećirević i Jakovčić, 2013.). Ovi izazovi osobito pogađaju studente na početku studija (Živčić-Bećirević i Jakovčić, 2013.; Clinciu, 2013.). Izazovi osobnih, psihosocijalnih obilježja su npr. ljubavni odnosi, obiteljski odnosi, osobne zdravstvene poteškoće, zdravstvene poteškoće u obitelji, smrt bliskih osoba, preseljenje, stvaranje novih društvenih odnosa (studentska grupa, studentski dom), odlazak od obiteljskog doma, samostalno stanovanje ili stanovanje s novim osobama, samostalna briga o sebi (briga o hrani, odjeći, spremanje), strah od neuspjeha, ispunjavanje očekivanja od okoline (obitelji, prijatelja...), strah od nezaposlenosti, strah nove faze života po završetku studija (Živčić-Bećirević i sur., 2007.; Jokić-Begić, 2012.; Živčić-Bećirević i Jakovčić 2013.). Odgovor na izazove daje prilagodba. Prilagodbu možemo u njenom širem smislu razumjeti kao ostvarivanje sklada ili ravnoteže između zahtjeva i potreba pojedinca i okoline (Ivanov, 2008.), odnosno odgovor pojedinca koji stremi zadovoljavanju zahtjeva i potreba okoline i uspostavi harmoničnog odnosa u novoj situaciji ili okolini (Brghandan, 2013., prema Turkpour i Mehdihezad, 2016.). Kod prilagodbe na studij najčešće se govori o akademskoj, emocionalnoj, socijalnoj i institucionalnoj prilagodbi (Baker i Siryk, 1984., prema Živčić-Bećirević i sur., 2007.). Pri tome se akademska prilagodba odnosi na prilagodbu zahtjevima studija (pristup učenju, ispitima, organizacija vremena, izvršavanje drugih akademskih obveza); emocionalna prilagodba na psihičke procese, a očituje se u psihičkom i fizičkom zdravlju studenata; dok se socijalna odnosi na uspostavu i održavanje socijalne mreže na fakultetu i izvan njega. Institucionalna prilagodba odnosi se na posvećenost obrazovanju, ali i uspostavu povezanosti s odabranom visokoobrazovnom institucijom (Živčić-Bećirević i sur., 2007.; Vrhovski, Fratrić Kunac i Ražić, 2012.).

Poteškoće u prilagodbi mogu se opisati i kroz »nedostatak motivacije, loše vještine studiranja, financijski pritisak ili emocionalne ovisnosti o roditeljima« (Berk, 2007.: 436). Poteškoće u prilagodbi mogu utjecati na lošiji akademski uspjeh, pa čak i napuštanje obrazovnog sustava. Naime, kada diskrepancija između potreba pojedinca i situacijskih uvjeta postane prevelika za osobu, ona će, ukoliko je to moguće, napustiti takav sustav, a ako nije u mogućnosti napustiti taj sustav ili djelovati na osobnu promjenu prilagodbom, vjerojatno je da će ostati posljedice na osobnom sustavu ili podsustavima i s određenim biološkim posljedicama. Takav povećani ili dugotrajni stres lako uzrokuje depresiju ili anksioznost koji utječu na procese mišljenja i rješavanja problema te tako smanjuju efikasnost osobe za nošenje sa situacijom (Ivanov, 2008.). Statistika govori kako je visok udio onih koji ispadaju iz visokošk-

skog sustava (na hrvatskoj i europskoj razini), a najčešće se to događa tijekom prve godine studija (Mihaljević Kosor, 2010.). Prema rezultatima Eurostudenta VI. (2016.-2018.), u hrvatskom visokom školstvu udio onih koji upišu i završe studij kreće se između 50 i 60% (Rimac, Bovan i Ogresta, 2019.). Istraživanja poteškoća s kojima se susreće studentska populacija u Hrvatskoj identificiraju: tjeskobu vezanu uz studij, nezadovoljstvo studijem i nedostatak motivacije, probleme u socijalnim odnosima, napetost i opće nezadovoljstvo, nezadovoljstvo sobom i vlastitim izgledom, osjećaj neprimjerenosti, ljubavne i seksualne probleme, anksioznost i depresiju (Bezinović i sur., 1998.; Živčić-Bećirević i Jakovčić, 2013.; Jokić-Begić i Čuržik, 2015.; Lenz, Vinković i Degmečić, 2016.). Ove poteškoće mogu biti prolazne, ali mogu postati i trajne, što upućuje na važnost njihovog prepoznavanja. Također, psihički poremećaji stečeni u ranijoj životnoj fazi mogu imati negativne učinke na ostale životne ishode kao što su zaposlenost ili obiteljski i socijalni odnosi (Rutter, Kim-Cohen i Maughan, 2006., prema Jokić-Begić, 2012.), što se često zanemaruje kod prevencije (Mamić i Nekić, 2018.). Stoga je za uspješnu prilagodbu na studij važno omogućiti dostupnost socijalne podrške (Vrhovski, Fratrić Kunac i Ražić, 2012.).

Socijalna podrška odnosi se na »multidimenzionalni konstrukt koji uključuje fizičku i instrumentalnu pomoć, dijeljenje resursa i informacija te emocionalnu i psihološku pomoć« (Boyd, 2002., prema Milić Babić, 2010.: 69). Uloga je socijalne podrške zaštita od negativnih efekata stresnih događaja, a odnosi se na kognitivne promjene u vidu procesa suočavanja sa stresom, na rast samopoštovanja osobe te vlastitih procjena samoeфикаsnosti (Ivanov, 2008.). Kao takva, socijalna podrška pomaže prilagodbi na različite situacije u životu, a također i na izazove studija. Socijalna podrška može biti neformalna i formalna: neformalna je ona koja se prima od članova obitelji, prijatelja i bliskih osoba, dok je formalna stručna pomoć koja se pruža u vidu određenih grupa ili institucija (poput savjetovališta, grupa za podršku osoba s istim problemom i sl.) (Milić Babić, 2010.). Uloga neformalne podrške za studente obično je vrlo velika, osobito podrška obitelji, međutim zbog procesa odvajanja od obitelji i osamostaljivanja studenata, potrebno je osigurati formalnu podršku (Taub i sur., 2005., prema Milić Babić, 2019.). U visokom obrazovanju uobičajena je praksa uspostave studentskih savjetovališta sa svrhom pružanja usluga psihološkog, karijernog i akademskog savjetovanja studenata unutar pojedine sastavnice sveučilišta ili na razini cijelog sveučilišta. Savjetovanjem se pruža pomoć osobama u njihovom osposobljavanju za samostalno rješavanje aktualnih i budućih problema (Brek, Berc i Milić Babić, 2014.). Akademsko savjetovanje odnosi se na pomoć oko snalaženja na studiju, osobito na prvoj godini i uključuje pružanje informacija o studiju, izradu plana učenja, pomoć oko učenja i pisanja akademskih radova, pomoć kod odabira kolegija ili daljnjeg usmjerenja vezanog uz karijeru, praćenje studentskog napretka, organizaciju vremena i dodatnih edukacijskih procesa uz studij. Psihološko savjetovanje odnosi se na savjetovanje vezano uz mentalno zdravlje, savjetovanje o životnim vještinama, pomoć u donošenju životnih odluka, strategijama suočavanja sa stresom, socijalnom anksioznošću i sl. Karijerno savjetovanje je osobito važno

na zadnjim godinama studiranja kako bi se mladoj osobi pomoglo u osmišljavanju plana daljnje karijere, profesionalnog usmjeravanja, ali i kroz podučavanje potrebnim poslovnim vještinama, pisanja životopisa, simulacije razgovora s poslodavcem (Purnell i sur., 2004.; Sveučilište u Zagrebu, 2014., 2015. b).

Studentska savjetovališta u Hrvatskoj

U Hrvatskoj su na svim sveučilištima uspostavljena savjetovališta, a tako je i na većini veleučilišta i visokih škola. Postupak vrednovanja kvalitete visokih učilišta prepoznaje važnost postojanja i načina rada savjetovališta (AZVO, 2017.), a podatci o postojanju savjetovališta se prate (iako ne redovito) i na stranicama *Eyuridice* (Eyuridice, 2018.). Razvoj savjetovališta potiče se i na razinama nacionalnih politika, o čemu govori nekoliko važnih akata: Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije 2014. godine (Hrvatski sabor, 2015.), Nacionalni plan za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2019. – 2021. (Vlada RH, 2019.), Strategija cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (CPU) i razvoja karijere 2016. – 2020. (Vlada RH, 2015.).

Tijekom posljednjeg desetljeća provedena su istraživanja i projekti kojima se analizirao rad savjetovališta, procjenjivalo potrebe studenata za uslugama savjetovališta i definiralo preporuke za unaprjeđenje savjetovališta i centara za rad sa studentima. Od osobitog je značenja projekt STUDISUPPORT (»Unaprjeđivanje kvalitete studiranja za skupine studenata u nepovoljnom položaju kroz usluge studentskih savjetovališnih službi«, 2013.-2015.) u sklopu kojeg je provedeno kvantitativno istraživanje koje je obuhvatilo analizu rada savjetovališnih službi na 7 hrvatskih sveučilišta (Sveučilište u Zagrebu, 2015. a). Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) provodi praćenje razvoja karijernih centara pa za sada postoje analize rada karijernih savjetovališta iz 2016. i 2017. godine (AZVO, 2016.; Đorđević, 2017.).

CILJ ISTRAŽIVANJA

U skladu s postojećim istraživanjima, željelo se provesti kvalitativno istraživanje koje bi produbilo znanje o temi. Cilj istraživanja bio je istražiti obilježja rada studentskih savjetovališta i preporuke za unaprjeđenje djelovanja savjetovališta iz perspektive djelatnika savjetovališta.

U skladu s tim ciljem, postavljena su dva istraživačka pitanja:

1. Kakva su iskustva rada u studentskim savjetovalištim iz perspektive djelatnika savjetovališta?
2. Kako djelatnici savjetovališta opisuju preporuke za efikasniji rad studentskih savjetovališta?

METODA PRIKUPLJANJA PODATAKA I NAČIN PROVEDBE ISTRAŽIVANJA

U skladu s ciljem istraživanja, odabran je kvalitativni pristup prikupljanja i analize podataka. Naime, svrha kvalitativnih istraživanja jest pružanje detaljnog opisa i stjecanje dubljeg uvida i proširenje spoznaje o nekoj pojavi, a kvalitativnim tehnikama nastoji se detaljno istražiti sudionikovu individualnu percepciju. Podatke smo prikupili provođenjem polustrukturiranih intervjua, koji je trajao prosječno 30 minuta. Prije samog istraživanja tražilo se dopuštenje za istraživanje od Etičkog povjerenstva Pravnog fakulteta u Zagrebu, s obzirom da je istraživanje provedeno za potrebe pisanja specijalističkog rada na istom fakultetu. Potom su sudionici bili kontaktirani pisanim i usmenim putem te pozvani na sudjelovanje. U idućoj fazi poslani su dopisi zamolbe za provođenje istraživanja upravama sveučilišta i fakulteta. Provođenju intervjua pristupilo se tek nakon dobivenih suglasnosti uprava sveučilišta i fakulteta te dogovora sa sudionicima istraživanja. Sudionicima je prije provođenja intervjua u kratkim crtama predstavljeno istraživanje te zajamčena povjerljivost i anonimnost tijekom obrade podataka te su upitani za suglasnost za snimanje razgovora. Prilikom provođenja intervjua pazilo se na temeljna etička načela: poštovanje ljudskih prava i dostojanstva osobe te poštovanje prava na osobnost, povjerljivost i samoodređenje. Upoznati su s mogućnošću neodgovaranja na određena pitanja i odustajanje od intervjua. Sudionici su pismeno potvrdili suglasnost za sudjelovanje u istraživanju potpisivanjem informiranog pristanka. Razgovori su bili snimani, a kasnije transkribirani i obrađeni korištenjem tematske analize.

Sudionici

Za istraživanje su odabrani djelatnici studentskih savjetovališta koja djeluju na većim sveučilištima u Hrvatskoj te imaju iskustvo savjetovališnog rada u svojoj praksi. Stoga su sudionici istraživanja (N=13) djelatnici 11 specijaliziranih studentskih savjetovališta koja djeluju unutar pet hrvatskih sveučilišta (Tablica 1.). Kad je došlo do teorijskog zasićenja podataka zaustavljeno je daljnje istraživanje.

Tablica 1. Sudionici istraživanja

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU	Broj sudionika
Ured za studente Sveučilišta u Zagrebu	2
Savjetovalište Filozofskog fakulteta za studente	1
Savjetovalište Hrvatskih studija	1
Kabinet za psihoterapiju Centra za rehabilitaciju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu	2
Centar za podršku studentima i razvoj karijera (CPSRK), Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu	1
Ured za studente s invaliditetom, Fakultet organizacije i informatike u Varaždinu	1
SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU	
Psihološko savjetovalište Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku	1
SVEUČILIŠTE U RIJECI	
Psihološko savjetovalište	1
Ured za karijere	1
SVEUČILIŠTE U ZADRU	
Studentsko savjetovalište	1
HRVATSKO KATOLIČKO SVEUČILIŠTE	
Studentsko savjetovalište Centra za psihološko savjetovanje	1

Sudionici su bili u dobi od 28 do 62 godine, a prosječna dob sudionika je 44 godine. 11 sudionika bilo je ženskog spola, a 2 muškog spola. Svi sudionici imaju visoku stručnu spremu, a 9 doktorat znanosti. Također, 9 sudionika su po struci psiholozi. Ostali sudionici su: socijalni radnik, socijalni pedagog, informatičar i edukacijski rehabilitator. Sudionici imaju završenu edukaciju iz nekog psihoterapijskog pristupa; ponajviše kognitivno-bihevioralni i gestalt pristup te realitetna terapija, a jedan i psihodrama.

Postupak

Podatci su se prikupljali pomoću polustrukturiranog intervjua, a pri analizi prikupljenih odgovora koristio se postupak tematske analize (eng. *thematic analysis*). Teme su se unaprijed odredile na temelju prethodnih znanja i istraživačkih pitanja.

Kodiranje je provedeno nakon nekoliko čitanja tekstova i određene su tematskim kriterijem i to temeljem uočenih aspekata sadržajne dimenzije ciljeva u podacima, u skladu s pet faza postupka u tematskoj analizi: upoznavanje s građom, postavljanje tematskog okvira, kodiranje, povezivanje jedinica analize u pojmove te povezivanje i interpretacija (Lacey i Luff, 2009.). Kodiranje je provela sama istraživačica jer je istraživanje provedeno za potrebe pisanja specijalističkog rada.

REZULTATI I RASPRAVA

Rezultati istraživanja prikazani su kroz dva tematska područja koja odgovaraju istraživačkim pitanjima i tematskom okviru. Prvo tematsko područje »iskustva iz rada savjetovališta« donosi dublji uvid u rad savjetovališta kroz koji se može steći više informacija kako rade savjetovališta te kako djelatnici vrednuju takav način rada (Tablica 2.). Drugo tematsko područje »preporuke za unaprjeđenje rada savjetovališta« prikazuje što savjetovatelji smatraju da bi moglo pomoći unaprjeđenju rada savjetovališta (Tablica 3.). Slijedi prikaz rezultata i rasprava.

Tablica 2. Iskustva iz rada savjetovališta

KATEGORIJE	POJMOVI
Uzroci javljanja u savjetovališta	Psihološke smetnje Akademske poteškoće Destigmatizacija traženja stručne pomoći Društvene promjene
Obilježja studenata koji se javljaju u savjetovališta	Spol studenata Studenti iz drugih gradova Studenti s drugih fakulteta Studenti brucoši Studenti završnih godina studija Studenti s invaliditetom
Uloga savjetovališta	Usmjeravanje i informiranje studenata Prepoznavanje psihičkih bolesti i upućivanje na psihijatrijsko liječenje Preventivno djelovanje
Motiviranost djelatnika za rad u savjetovalištu	Intrinzična motivacija

KATEGORIJE	POJMOVI
Usavršavanje djelatnika	Obvezno
	Karijerna edukacija
	Supervizija
	Osobno financirano
Odnos znanstveno-nastavne djelatnosti i rada u savjetovalištu	Povezivanje nastave i prakse
	Poteškoće balansiranja uloga
Odnos akademske zajednice visokog učilišta i savjetovališta	Upoznatost s radom savjetovališta
	Upućivanje studenata u savjetovalište
	Uloga prodekana i pročelnika za nastavu
Suradnja savjetovališta	Upoznatost s radom drugih savjetovališta
	Povezanost karijernih savjetovališta

Što utječe na to da se studenti obrate za pomoć savjetovalištu pokazuje kategorija **Uzroci javljanja u savjetovalište**. **Psihološke smetnje** su dosta izražene i u porastu su: »*Imamo puno studenata s različitim obiteljskim, ali i emocionalnim problemima i ozbiljnijim psihičkim poremećajima.*« (i3); »... *danas su u svim savjetovalištima, uključujući i naše, jako zastupljeni psihički poremećaji i neki specifični poremećaji, recimo, što prije nekih 10 godina nije bio slučaj.*« (i6), a pri tome se ističe i problem socijalne anksioznosti: »*Preko 80% studenata ima problema sa socijalnom anksioznošću, a studiranje vam je, ono morate se stalno izlagati, ili imate seminare, ili sudjelovati u raspravama, njima je to užasno stresno, naravno, nemaju svi problema na razini poremećaja, ali jedno 30 do 40% studenata pati zbog toga.*« (i6). **Akademске poteškoće** opisuju se: »*Ili uopće ne znaju percipirati koliko trebaju naučiti za ispit. Ili nekako budu problemi s učenjem, sa snalaženjem i organizacijom.*« (i10); »... *potrebna ta neka podrška oko funkcioniranja u akademskom okruženju. ... kako poslati mail, na koga nasloviti mail, kad pišu profesoru kako da ga nazovu...*« (i2). Obrazloženje većeg broja studenata koji se javlja u savjetovališta objašnjava se i **destigmatizacijom traženja stručne pomoći**: »*moguće je zbilja da se danas mladi jednostavno lakše odlučuju na oblike pomoći, ... dakle da je možda manja stigma od toga.*« (i7); »*Mislim da su se studenti puno više otvorili savjetovalištima, odnosno traženju pomoći... otvorenosću studenata ili općenito populacije, za traženje pomoći.*« (i9); ali i **društvenim promjenama**: »*Sada svi studiraju. Naravno da onda imate i veći broj studenata koji će doći s određenim smetnjama ili nekakvim poremećajima, jer nemate onako suženu selekciju.*« (i3); »*E sad, to može biti zbog toga što su se jednostavno savjetovališta više razvila, savjetovališta su više dostupna, studenti se više javljaju; može biti rezultat toga da su sveučilišta postala, odnosno studiranje je dostupnije pa onda automatski ima i više zastupljenih studenata s takvim problemima, a može biti i da je sve to jednostavno postalo i stresnije i kad gledate, i sam*

život je stresniji sada nego što je bio prije 15-20 godina pa se onda to odražava i na mlade ljude. Dakle, može biti više razloga, ali definitivno se vidi porast.» (i6). Istraživanje »Procjena potreba studenata za podrškom tijekom studiranja« provedeno 2012. (Drusany i sur., 2012.) pokazalo je kod studenata postojanje problema u akademskom radu, tj. manjkavost akademskih vještina te se upozorilo na nespremnost na akademske uvjete koji očekuju studente po dolasku na studij te potrebu podrške i rada s novoupisanim studentima kako bi se što lakše i brže snašli i prilagodili uvjetima studiranja (Sveučilište u Zagrebu, 2014.). Ispitanici (studenti sastavnica Sveučilišta u Zagrebu svih godina studija, N = 1150), izrazili su potrebu savjetovanja svih vrsta. Tako ih je 53% izrazilo potrebu za akademskim savjetovanjem, 48% za podrškom u učenju, 51,5% za podršku u organizaciji vremena i obaveza. 36% ih je izrazilo potrebu podrške vezano uz osobne probleme. O studentskim potrebama rađeno je istraživanje u sklopu IPA 4 projekta »Unapređivanje kvalitete studiranja za skupine studenata u nepovoljnom položaju kroz usluge studentskih savjetovanih službi« (2013.-2015.). Istraživanjem je zahvaćeno 9 962 studenata prve godine studija s 33 hrvatskih fakulteta i sveučilišta. Rezultati su pokazali da ti studenti smatraju važnima informacije o studiranju (85,2%), razvoj akademskih vještina (80,5%), razvoj socijalnih i komunikacijskih vještina (78,4%), suočavanje sa stresom (70,0%), vještine organizacije vremena (70,4%), vještine razvoja karijera (78,8%), savjetovanje (72,9%), podršku studentima s poteškoćama (33,3%) te ostale aktivnosti poput sportskih aktivnosti, razvoj kreativnosti, socijalnih kontakata s drugim studentima (62,0%) (Divjak, 2015.). Porast psihičkih poteškoća među mladima prepoznat je problem u Europi i Americi te se kao razlozi navode velik broj studenata, društveni mediji i financijske poteškoće (Brown, 2019.). U UK provode se mjere praćenja porasta mladih s psihičkim poteškoćama te osmišljavaju i provode mjere prevencije i ublažavanja njihovog razvoja (Hubble i Bolton, 2020.), dok je u Hrvatskoj po završetku razdoblja Nacionalne strategije zaštite mentalnog zdravlja za razdoblje od 2011. do 2016. (Vlada RH, 2010.) tek 2022. donesen novi Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030., dalje u tekstu: Strateški okvir (Ministarstvo zdravstva, 2022.). Važnost preventivnog pristupa je osobito u tome što mentalne poteškoće i poremećaji utječu na akademski uspjeh blokirajući puni osobni razvoj i slobodno korištenje intelektualnih potencijala te mogu voditi razvoju većih psihičkih problema kasnije u životu (Bezinović i sur., 1998.; Brown, 2019.). U Hrvatskoj, prema dostupnim podacima iz 2016., mentalne bolesti su na 4. mjestu po skupinama bolesti koje opterećuju naciju, od toga je najprisutnija depresija (25,9%), ovisnost o alkoholu (17,1%) i anksioznost (14,6%), što su sve poremećaji koji se javljaju u studentskoj populaciji (Jakovčić, Živčić-Bećirević i Birovljević, 2015.; Lenz, Vinković i Degmečić, 2016.). Novi Strateški okvir naglašava čestu pojavu mentalnih poremećaja u ranoj odrasloj dobi (Ministarstvo zdravstva, 2022.). Vezano uz to su i **obilježja studenata koji se javljaju u savjetovaništima**. Mogu se identificirati **po spolu**: »*Ali nam se i dečki javljaju, to je proporcija kao ona prema upisima ... drugo je da djevojke i žene lakše priznaju*

*i donesu odluku da zatraže pomoć.» (i3)... »Čini da će se dečki malo kasnije javiti, ono kad dođe voda do grla. Muški, u pravilu se jave kad je situacija dosta kritična.« (i2). Rezultati istraživanja Bojanića, Gorskog i Razuma (2016.) potvrđuju da su osobe muškog spola manje sklone tražiti pomoć, a što je potvrđeno i na istraživanjima nad studentima Sveučilišta u Rijeci i Sveučilišta u Zagrebu (Jakovčić i Živčić-Bećirević, 2009.; Ostović i sur., 2012.). Studenti koji **dolaze iz drugih gradova** trebaju pomoć oko snalaženja i usamljenosti: *»Potrebe su vjerojatno veće studenata koji dolaze u naš grad studirati, jer je ta promjena, prilagodba, odvajanje od obitelji i prijatelja, dok ne stvore novu mrežu socijalne podrške, pa im je to puno teže.« (i3). Usamljenost je povezana s mentalnim zdravljem studentske populacije (Brown, 2019.), a što je osobito došlo na vidjelo u vrijeme pandemije korone. Tako istraživanje »Studenti i pandemija: Kako smo (pre)živjeli?« (AZVO, 2021.) donosi rezultate da je 50% studenata izrazilo kao najveću psihičku teškoću: usamljenost i socijalnu izolaciju. U savjetovališta se javljaju **studenti s drugih fakulteta ili sveučilišta** jer ne mogu doći do usluge savjetovanja na svojoj instituciji (ne postoji savjetovalište ili ne mogu ostvariti kontakt s djelatnicima savjetovališta). O tome sudionici izjavljuju: *»Nama se studenti javljaju s različitih drugih fakulteta s nemogućnošću da dospiju u ta savjetovališta.« (i7); »Ono što znam je da mnogi fakulteti nemaju savjetovalište, a to znam iz razloga što se jako puno studenata PMF-a, Agronomskog fakulteta, Šumarskog fakulteta, FER-a i Strojarstva javljalo nama da bi oni željeli, da su čuli da postoji savjetovalište pa bi željeli razgovarati.« (i8). U prethodno navedenom istraživanju (AZVO, 2021.) 37% studenata izjavilo je da bi tražilo psihološku pomoć kad bi ona na njihovom visokom učilištu postojala; 20% ih je izjavilo da na njihovom visokom učilištu psihološko savjetovalište postoji, a 16% da ne postoji (ostatak ne zna postoji li). Problemi **brucoša** su: *»...kod brucoša je češće to prilagođavanje, socijalna anksioznost, usamljenost, ono problemi u tom akademskom funkcioniranju i sl.« (i6), dok su problemi studenata završnih godina studija neizvjesnost i strah oko budućnosti, iako mogu biti i neki neriješeni problemi koji tada postaju izraženiji: »Očito da to ima veze i s društvenom situacijom i da oni na kraju studija jako ulaze u krizu, iz više razloga: ...moraju donositi važne odluke – jer vi kad počnete studirati, vi znate što vas čeka – predvidljivo je relativno. Na kraju studija je sve nepredvidivo.« (i3); »Ovi na kraju zapravo opet imaju povećanu potrebu ili je neka kriza u pitanju... odjednom se neki problemi koji su postojali aktiviraju...« (i7). Također, studenti završnih godina studija češće se javljaju s potrebom usluga karijernog savjetovanja: *»Što su bliže kraju fakulteta, to se više javljaju za karijerno savjetovanje.« (i2). Međunarodno istraživanje WISE (2015.-2016.) koje je uključilo studente Finske, Poljske, Italije i Hrvatske potvrdilo je opisane potrebe studenata na početku i kraju studija, s osobitim naglaskom na važnost pripreme za izlazak na tržište, tj. ulogu karijernih centara (Pilato, 2018.). U Hrvatskoj je ta potreba prepoznata u Strategiji cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj (2016.-2021.) (Vlada RH, 2015.) te je u organizaciji Agencije za znanost i visoko obrazovanje pokrenut ci-*****

klus radionica *Karijeriranje* (AZVO, 2019.) s ciljem pomoći razvoju karijernih centara (AZVO, 2016.; Đorđević, 2017.), dok same začetke poticaja njihovog razvoja možemo pronaći u projektima CAREER (2005.-2006.) i ECAS (2007.-2009.) u provedbi Instituta za razvoj obrazovanja (IRO a; IRO b). U savjetovališta se javljaju i **studenti s invaliditetom**, a savjetovatelji osvještavaju koji su to sve studenti: »*Studenti s invaliditetom, često se to asocira uz studente koji su teško pokretljivi, s fizičkim invaliditetom. A tu ulaze i studenti s različitim psihičkim poteškoćama...*« (i3); »*Oni, naravno, imaju pravo i na savjetovanje ukoliko ga trebaju, psihološki i pod tim mislim zapravo da znači kao i drugi studenti mogu imati kojekakve teškoće koje su ili vezane uz njihov invaliditet ili potpuno nevezano za njihov primarni invaliditet.*« (i7).

Kategorija **uloga savjetovališta** govori o viđenju rada savjetovališta iz perspektive savjetovatelja. Tako se studente usmjerava i upućuje na druge instance, što i kako raditi, što je opisano pojmom **usmjeravanje i informiranje studenata**: »*Mi smo tu da ih usmjerimo, kome se trebaju javiti, koja su im prava i mogućnosti...*« (i2). Uz to je važno da se u savjetovalištima **prepoznaju psihičke bolesti i upućuje na liječenje u psihijatrijsku ustanovu**: »*ili je to zapravo priča koja mora ići negdje dalje, u neku drugu instituciju, poput psihijatrije...*« (i7). Savjetovatelji vide aktivnosti savjetovališta i kao **preventivno djelovanje**: »*Mislim da se puno toga može napraviti u savjetovalištu ... u smislu preventivnih akcija.*« (i10). Suradnju sa stručnjacima zaposlenima izvan sektora zdravstva prepoznaje i Strateški okvir, kao i potrebu rada na prevenciji jer se u idućem desetljeću očekuje rast pojave psihičkih poremećaja za 20% (Ministarstvo zdravstva, 2022.). **Motivacija za rad savjetovatelja je prvenstveno intrinzična**: »*Meni je to važno, sve je to nutarnja motivacija.*« (i6); »*To negdje mi pokrивamo interesom savjetovatelja.*« (i7). **Usavršavanje djelatnika** je zapravo za sve savjetovatelje psihologe **obvezno** zbog produživanja dopusnice za rad od strane Hrvatske psihološke komore: »*Ako ne skupim, 'ajmo tako reći bodove, izbrišu Vas iz Hrvatske psihološke komore. Dopusnica garantira da sam prošla neke određene edukacije.*« (i11); »*Svi se mi dalje usavršavamo ovisno o našim psihoterapijskim pravcima.*« (i8), dok se savjetovatelji karijernih savjetovališta usavršavaju u sklopu radionica koje organizira Agencija za znanost i visoko obrazovanje: »*Ciklus radionica Karijeriranje od strane Agencije za znanost i visoko obrazovanje.*« (i4). Prema Zakonu o psihološkoj djelatnosti (NN 98/2019., čl. 14.) ovlašteni psiholog ima pravo i obvezu stručnog usavršavanja radi održavanja i unaprjeđenja kvalitete provođenja stručnih postupaka i mjera, što savjetovatelji poštuju i čime se osigurava njihov osobni razvoj i kvaliteta rada savjetovališta. Posebnu važnost za savjetovatelje ima **supervizija** i svi savjetovatelji prolaze superviziju: »*Što se tiče terapeuta, ovih vanjskih, pod supervizijom smo.*« (i9). O financiranju usavršavanja sudionici izjavljuju da je uglavnom **osobno financirano**: »*...ali većinom sam ja to sama. Evo i sad idem na edukaciju koja sama financiram.*« (i6). Iduće važno područje za upoznavanje rada savjetovatelja u savjetovalištu je **odnos znanstveno-nastavne djelatnosti i rada u savjetovalištu**, što se odnosi na djelatnike koji su zaposleni kao nastavnici na vi-

sokom učilištu, a honorarno ili volonterski rade u savjetovalištu. U ovom području istaknula su se dva odnosa, pozitivan i izazovan (ne negativan). Pozitivan je opisan pojmom **povezivanje nastave i prakse**: »*Ono što je meni super je što ja sve što tu radim mogu primijeniti u nastavi, u dodiru s praksom sam tj. sa klijentima. Mislim naprosto obogatiti predavanja. Ja mislim da je to značajno i da je to dobro.*« (i13). Druga strana je ona izazovna, a to je opterećenost u izvršavanju svih zadaća. Za to savjetovatelji iskazuju teškoću, ali koju svladavaju i ona je opisana pojmom **poteškoće balansiranja uloga**: »*Teško, ali uspješno. Za sad. Naprosto, morate balansirati.*« (i3); »*Teško je sve te uloge pomiriti jer kada si na nastavi, imaš konzultacije, imaš diplomske, moraš završiti članak, imaš 'deadline', a imaš popodne dva klijenta, onda je to jako naporno.*« (i9). Problem preopterećenosti radnim zadacima kod djelatnika u sustavu visokog obrazovanja prepoznat je u više istraživanja kao jedan od najvažnijih stresora i utječe na sagorijevanje na poslu (Ogresta, 2013.) pa na to treba obratiti pozornost, kao i na **odnos akademske zajednice visokog učilišta i savjetovališta**. Rad savjetovališta održava se pod okriljem visokog učilišta i odnos cjelokupne akademske zajednice (uprave visokog učilišta, nastavnika, stručnih službi i djelatnika te studenata) ima utjecaj na rad savjetovališta. Za bolje razumijevanje tog odnosa, pomaže nekoliko pojmova. Jedan je **upoznatost s radom savjetovališta** kroz koji se saznaje koliko su akademske zajednice visokih učilišta upoznate s radom savjetovališta. Djelatnici savjetovališta izjavljuju da je uprava upoznata s radom, ponajviše kroz izvješća o radu i financiranje rada savjetovališta, a smatraju da su i nastavnici informirani: »*Čelnici, onaj dio uprave, koji bi trebao biti zainteresiran za studentska pitanja, definitivno je obaviješten o aktivnostima koje provodimo.*« (i1); »... svi zaposlenici znaju da postoji savjetovalište (i7)«. Podržavajući odnos uprave važan je za dobar rad savjetovališta jer izostanak podrške od nadređenih, a posebice odsustvo povratne informacije predstavlja stresor i ima važnu ulogu u profesionalnom sagorijevanju (Ogresta, 2013.). Pojmom **upućivanje studenata u savjetovalište** dobiva se informacija da ponekad nastavno i nenastavno osoblje upućuje studente u savjetovalište: »*Zna se već i što i kako radimo, pa znaju i nastavnici usmjeravati...; ...profesor primijeti da bi trebalo, onda u principu oni upute.*« (i13). O pozitivnom odnosu sa studentskom referadom, sudionici izjavljuju: »*Studenti najčešće prvo dolaze u referadu i kad se javi u referadu najčešće će referada uputiti upravo na prodekana za studenta, odnosno nastavu, a oni onda, većina ih zna za naše postojanje pa ih uputi na nas.*« (i2). Za uspješnu promociju i informiranje članova akademske zajednice o radu savjetovališta važni su **prodekani za nastavu**: »...*prodekana za nastavu, koji su najviše u toj studentskoj problematici, tako da se povremeno mene pozove i na sastanak stručnog vijeća, gdje se onda traži da ja prezentiram naš...*« (i3). Teorija socijalnog kapitala govori da kvalitetni odnosi unutar obrazovne institucije mogu nadoknaditi deficit u financijskom i ljudskom kapitalu studenata i utjecati na obrazovni ishod, što je osobito važno kod osoba iz podzastupljenih skupina, o čemu je upravo i riječ u socijalnoj dimenziji obrazovanja (Rogošić, 2018.). Turkpour i Mehdinezhad

(2016.) ističu benefite dobrog odnosa profesora i studenata izvan učionice koji predstavljaju socijalnu podršku i mogu pomoći u procesu prilagodbe i zadržavanju na studiju. Za potrebe edukacije osoblja već postoje i objavljeni materijali s praktičnim smjernicama za nastavno i nenastavno osoblje s kojima bi se moglo upoznati akademske zajednice visokih učilišta i koristiti ih u provođenju aktivnosti savjetovališta (Jokić-Begić i Čuržik, 2015.; Sveučilište u Zagrebu, 2015. b; Sveučilišni savjetovališni centar, 2016.). **Suradnja savjetovališta** opisuje se kroz pojam **upoznatost s radom drugih savjetovališta**. Jedan dio sudionika govori da je slabo ili nikako upoznat s radom drugih savjetovališta: »Pa... ne baš. Bila sam upoznata, bili smo povezani, imali smo zajednički projekt. Sad... ja znam puno manje.« (i3); »Ja moram priznati da skoro pa ništa ne znam o drugim savjetovalištima.« (i8); dok drugi dio kaže da postoje kontakti između samih savjetovatelja na edukacijama: »...da odemo na te edukacije. I uvijek ima onaj dio koji je zapravo razmjena iskustva.« (i1). Komunikacija i **povezanost karijernih savjetovališta** je puno bolja, a što je rezultat programa Agencije za znanost i visoko obrazovanje: »...ciklus radionica pod nazivom Karijeriranje, gdje smo se zapravo okupljali na radionicama...« (i12). Istaknut je aktivan rad karijernih centara koordiniran od strane Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

Drugo tematsko područje usmjereno je na **Preporuke za unaprjeđenje rada savjetovališta**.

Tablica 3. Preporuke za unaprjeđenje rada savjetovališta

KATEGORIJA	POJMOVI
Uspostava i rad savjetovališta	Uspostava savjetovališta na svim visokim učilištima
	Koordinacija savjetovališta
	Unaprjeđenje prostornih kapaciteta savjetovališta
Aktivnosti savjetovališta	Jačanje prevencije
	Prilagodba rada potrebama studenata
	Edukacije
	Više istraživačkog rada
	Suradnja savjetovališta
Ljudski resursi	Uspostava stalnog radnog/ih mjesta u savjetovalištu
	Više vanjskih suradnika
	Profesionalizacija djelovanja savjetovališta

Unutar kategorije **uspostava i rad savjetovališta** savjetovatelji smatraju da je vrlo važno da na **svakom visokom učilištu bude uspostavljeno savjetovalište**: »Ali onaj dio, koji je na samoj odgovornosti sastavnice, je zapravo organiziranje psihološkog savjetovališta na razinama sastavnica ili karijernih centara (isto na razinama

sastavnica). Jer, naravno, svaka sastavnica ima neke specifične potrebe koje se javljaju sukladno i znanstvenom području kojim se bavi, načinom organizacije budućeg zaposlenja, aktivnosti i tako dalje...« (i1); »Ja kao prvo mislim da bi se trebala ustrojiti. Da bi to trebao biti nekakav standard kao što je to vani, gdje je to obavezni dio nekog sveučilišta.... « (i3). Iduća je preporuka **koordinacija savjetovališta** koja bi se ostvarivala preko jednog centra koji bi imao sve informacije o savjetovalištim. To bi savjetovateljima pomoglo kuda uputiti studente ako ih sami ne mogu primiti; da se mogu posavjetovati s kolegama; razmjenjivati iskustva dobre prakse i sl. »Ja mislim da bi nama ta jedna koordinacija sa strane sveučilišta, gdje sve postoje savjetovališta, da bi trebalo na jednoj razini biti koordinirano, i da bi informacije trebale biti protočne.« (i13). Sljedeće što smatraju važnim za bolji rad savjetovališta je **unaprjeđenje prostornih kapaciteta savjetovališta** »...osim što bi trebalo poljepšati taj prostor.« (i13), »...smatram da prostorija u kojoj se vrše takve usluge mora biti prilagođena samoj svrsi, a to je savjetovanje, gdje bi se korisnik tih usluga treba osjećati ugodno, a ova soba više podsjeća na jednu radnu prostoriju.« (i8); »...biti što bliže studentima... da postoji neki centar za studente, to bi bilo baš krasno da postoji poseban dio. Savjetovališta trebaju biti što dostupnija, što vidljivija.« (i2). U kategoriji **Aktivnosti savjetovališta** objedinjeni su pojmovi koji se odnose na aktivnosti samih savjetovatelja. Savjetovatelji smatraju da bi savjetovališta trebala više provoditi aktivnosti usmjerene na **jačanje prevencije**: »Isto tako, da se organiziraju radionice o zdravom načinu života, mislim da bi se rad savjetovališta puno, puno trebao usmjeriti na prevenciju nekakvih nepoželjnih ponašanja.« (i10); i svoje aktivnosti **prilagođavati potrebama studenata**: »Ali svaka institucija..., jer studenti su specifični, svaki studijski program je specifičan, i mi smo uvidjeli da nešto što djeluje za naše studente... ne djeluje isto za studente... smjera. Mislim da isto preporuka za ljude u savjetovalištim – biti spremni učiti i prilagođavati se. Znači, ne ono, imati jednu putanju i mi ćemo raditi to i to, ako to studentima ne treba. I taj jedan konstantan dijalog za studentima, ...što mi trebamo napraviti za vas.« (i12). **Edukacije** kojih bi trebalo biti više odnose se na edukaciju nastavnog osoblja i studenata tutora ili samih studenata u cilju prepoznavanja studentske problematike: »Vrlo važno, rad s nastavnicima da im daju taj stručni dio, postavljanje ciljeva i nekakvih psiholoških procesa učenja i pamćenja da bi se možda identificirali oni dijelovi rada koji su uistinu bitni.« (i1); »Povezivanje više s nastavnim osobljem, razmjenjivanje iskustava, nekako informiranje nastavnog osoblja da smo tu.« (i4); »...baviti obučavanjem studenata tutora. Samo uvođenje u proces studiranja je najefikasnije ako se radi od starijih kolega koji su ujedno upoznati sa specifičnostima studija, sa specifičnostima nekog smjera. ... trebalo poraditi na tome da se obuče ti mladi ljudi kako pristupiti studentima koji su tek došli na fakultet.« (i1). Savjetovatelji u savjetovalištim vide potencijal za **istraživački rad**: »...zato da se možda uključi i istraživački rad. Da se pojača taj istraživački rad.« (i10); »Da se naprave modeli kako možemo evaluirati svoj rad, po različitim školama i metodama čega zapravo, kad gledate u svijetu, ima

*malo radova, i malo se o tome zna. A to je prilika.» (i13). Primjer jednog takvog istraživanja daju Jakovčić, Živčić-Bećirević i Birovljević (2015.) koje je pokazalo korist i uspješnost savjetodavnih tretmana koja se provode u Psihološkom savjetovalištu Sveučilišta u Rijeci. Više edukacija svih koji se bave mentalnim zdravljem te suradnja u provođenju istraživanja, koja itekako nedostaju, promovira se Strateškim okvirom (Ministarstvo zdravstva, 2022.). Istraživački rad, razmjena dobre prakse i supervizija su vidovi moguće **suradnje savjetovališta**: »Svakako je važno i ovo umrežavanje između fakulteta, primjeri dobre prakse – da oni koji rade dobro da se to primijeni.« (i12); »...bilo bi super da imamo još dva savjetovališta koja bi bila zainteresirana, pa da se onda radi u većem broj ljudi. I onda se lakše i organizirati, ovako nas par se ne možemo organizirati, ali da je sad tu možda 20 ili 25 ljudi zainteresiranih, našao bi se možda neki termin za nas pet-šest za superviziju ili naprosto dijeljenje informacija.« (i13). Ovakva suradnja, pa i supervizija sad je moguća i *online* i predstavlja model suradnje koji čuva vrijeme, iako se mora imati na umu sve etičke izazove koji se pri tome mogu javiti (Ajduković, 2020.). Ipak, važno je pronaći model koji bi omogućio umrežavanje i održavanje tih odnosa. Primjer za to je ciklus radionica Karijeriranje, koji je od 2019. usmjeren na sva savjetovališta i savjetovatelje, a ne više samo na karijerna, što je učinjeno s ciljem »dosega radionica na sve službe potpore studentima radi jačanja njihovih kompetencija, osnaživanja njihove uloge te međusobnog umrežavanja, a u cilju kontinuiranog unaprjeđenja studentskog iskustva u kontekstu pristupa učenju i podučavanju usmjerenom na studenta.« (AZVO, 2019.). Posljednja kategorija, **ljudski resursi**, govori o razmišljanjima savjetovatelja o potrebi uspostave radnog mjesta sa stalno zaposlenom osobom, više vanjskih suradnika i važnosti profesionalizacije rada. **Uspostavu stalnog radnog mjesta u savjetovalištu** vide vrlo važnim: »Voljeli bismo da Sveučilište prepozna tu potrebu dodijeliti jednog čovjeka upravo za takvo nešto... Da, da bude tamo, da se javlja na telefon, da redovito odgovara na mail-ove, da se bavi organizacijom, pripremom materijala, ugovora o honorarima, prijavom na natječaje za dobivanje nekih novaca, što od grada, države, ima tih nekih fondova, natječaja.« (i7). Također, savjetovatelji su izrazili potrebu za **više vanjskih suradnika**: »Da dobijemo što više vanjskih, jer volimo ponuditi studentima mogućnost da razgovaraju s ljudima kojima nemaju nikakve veze, nekako je to njima lakše... ali bismo voljeli da imamo što više različitih ljudi kojima se oni mogu javiti jer je to vrlo osjetljivo, pa nekad netko s nekim ne klikne.« (i8). Savjetovatelji nadalje smatraju da je **profesionalnost rada** u savjetovalištu vrlo važna: »Najvažnije – imatiiskusne ljude, koji znaju raditi u tom području.« (i7); »...ali primarno mislim da bi studentska savjetovališta morala svoj rad temeljiti na stalno zaposlenim stručnim suradnicima, psiholozima, psihoterapeutima, savjetovateljima, koji su i permanentno u tom smjeru i u edukaciji. Ta je edukacija jako važna, supervizija jako važna. I biti u tome.« (i9) što je u skladu sa Zakonom o psihološkoj djelatnosti (2019.).*

Nastojanja javnih politika da se odgovori na ove potrebe koje se iščitavaju u preporukama savjetovatelja može se naći u Nacionalnom planu za unaprjeđenje

socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj (2019.-2021.). U cilju 3 želi se »Omogućiti jednake prilike svim studentima kroz uspostavu sustava savjetovanja na visokim učilištima«; a u podcilju cilja 4 »Organizirati aktivnosti centara za potporu studentima (akademsko i psihološko savjetovanje, savjetovanje za razvoj karijere, studentske prakse) koji pomažu studentima u postizanju kompetencija potrebnih za završavanje studija i rani razvoj karijere« provesti sljedeće aktivnosti: »početna analiza stanja i potreba na visokim učilištima, financijska potpora visokim učilištima koja su osnovala centre i uložila vlastita sredstva kako bi se dalje razvili i umrežili te stvaranje mreže centara u RH kako bi se razvili i razmijenili programi, materijali za edukaciju te objedinili virtualni resursi« (Vlada RH, 2019.: 13). International Accreditation of Counseling Services (IACS) standardi za sveučilišne i fakultetske savjetodavne usluge također navode potrebu održavanja dobrih odnosa i mreže institucionalnih odnosa unutar akademske zajednice; osobito sa studentskim službama (referadom); prorektorom za studentska i/ ili akademska pitanja i time povezane odjele. Same službe bi trebale biti u središtu institucija i dostupne studentima, ali odvojene od upravnih ureda te prikladno opremljene, osobito vezano uz akustičnu izolaciju i interijer koji pruža opuštajuće okruženje za studente (IACS, 2016.). S obzirom da se radi o smjernicama koje dolaze iz područja s bogatim iskustvom savjetovališne prakse studentske populacije, zasigurno ovim preporukama treba posvetiti pažnju. Također, uzeti u obzir preporuke za podršku podzastupljenim i ranjivim skupinama u visokom hrvatskom obrazovanju (Puzić, 2021.), kao i rezultate istraživanja o studiranju u vrijeme pandemije (AZVO, 2021.).

Ograničenja istraživanja i preporuke za daljnja istraživanja

Prigodni uzorak za ovo istraživanje uključio je savjetovališta koja obilježava višegodišnje i bogato iskustvo rada. To zasigurno daje važne informacije, međutim ostaje otvoreno područje savjetovališta s manje iskustva u radu – s kojim se problemima susreću i koje bi preporuke oni imali. Kako je za provođenje istraživanja tražena suglasnost uprave visokog učilišta, unatoč upoznatosti o povjerljivosti podataka, u nekim je dijelovima intervjua bila osjetna zadržka i površnost sudionika u davanju odgovora. Također bi bilo korisno provesti istraživanje sa studentima te članovima akademske zajednice kako bi se stekao uvid u njihovo poznavanje problema studentske populacije, uloge i rada savjetovališta te preporuke za unapređenje savjetovališta iz njihove perspektive.

ZAKLJUČAK

Rezultati kvalitativnog istraživanja temeljenog na intervjuima provedenima s 13 djelatnika studentskih savjetovališta iz RH dali su uvid u rad studentskih savjetovališta te prijedloge kako rad savjetovališta učiniti boljim i održivim. Ti podatci govore o važnosti uspostave studentskih savjetovališta na visokim učilištima te velikim mogućnostima razvoja njihovog rada, za što je potrebna alokacija dodatnih resursa, prvenstveno financijskih i ljudskih. Ipak, takvo ulaganje znači ulaganje u kvalitetu života studenata, a to ujedno znači u naše društvo u kojem će biti veći broj visoko obrazovanih pojedinaca, pripremljenih za dinamično tržište rada, ali i pripremljenih na traženje podrške kada im je u životu potrebna; s ciljem prevencije većih tegoba u profesionalnom, partnerskom, obiteljskom i svakom drugom aspektu života. Posljedice korone još će se dugo osjetiti na cijeloj populaciji, a osobito među mladima. Stoga je Europska komisija 2022. godinu bila proglasila Europskom godinom mladih (mladi.hr, 2023.) u kojoj je, uz digitalizaciju, veliki naglasak bio na aktivnostima vezanima uz podršku i razvoj mentalnog zdravlja mladih (Youth Europa, 2022.). Zaključno, potiče se uprave visokih učilišta i aktere nacionalnih javnih politika da razvijaju modele kojima će se unaprijediti sustav pružanja savjetovališne stručne podrške studentima.

LITERATURA

1. Ajduković, M. (2020). Supervizija »na daljinu« u vrijeme COVID-19 krize: hrvatska perspektiva. *Ljetopis socijalnog rada* 27 (1), 7-30. <https://doi.org/10.3935/ljsr.v27i1.374>
2. Azam, A. (2018). Service quality dimensions and students' satisfaction: A study of Saudi Arabian private higher education institutions. *European Online Journal of Natural and Social Sciences* 7 (2), 275-284.
3. AZVO – Agencija za znanost i visoko obrazovanje (2016). *Osnutak, rad i potrebe službi za profesionalno usmjeravanje (karijerno savjetovanje) studenata i zaposlenika na visokim učilištima- pregled stanja*. Preuzeto s: <https://www.azvo.hr/images/stories/publikacije/Osnutak,%20rad%20i%20potrebe%20slu%C5%BEbi%20za%20profesionalno%20usmjeravanje.pdf> (26.12.2019.).
4. AZVO, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (2017). *Standardi za vrednovanje kvalitete veleučilišta i visokih škola u postupku reakreditacije visokih učilišta*. Preuzeto s: <https://www.azvo.hr/hr/vrednovanja/postupci-vrednovanja-u-visokom-obrazovanju/reakreditacija-visokih-ucilista> (20.12.2019.).
5. AZVO, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (2019). *Karijeriranje 2019 – ciklus radionica za karijerne savjetnike na visokim učilištima*. Preuzeto s: <https://www.azvo.hr/hr/karijeriranje> (20.12.2019.).

6. AZVO, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (2021). *Studenti i pandemija. Kako smo preživjeli?* Preuzeto s: https://www.azvo.hr/images/stories/novosti/Rezultati_istra%C5%BEivanja_Studenti_i_pandemija_-_Kako_smo_pre%C5%BEivjeli_ilektorirano.pdf (25.10.2021.).
7. *Bergensko priopćenje* (2005). Preuzeto s: https://www.azvo.hr/images/stories/visoko/050520_Bergen_Communique1.pdf (2.3.2019.).
8. Berk, L. (2007). *Psihologija cjeloživotnog razvoja*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
9. Bezinović, P., Pokrajac-Bulian, A., Smojver- Ažić, S. & Živčić-Bečirević, I. (1998). Struktura i zastupljenost dominantnih psiholoških problema u studentskoj populaciji. *Društvena istraživanja*, 7 (4-5/36-37), 525-541.
10. Bojanić, L., Gorski, I. & Razum, J. (2016). Zašto studenti ne traže pomoć? Barijere u traženju stručne pomoći kod studenata s psihičkim smetnjama. *Socijalna psihijatrija*, 44 (4), 330-342.
11. Brlek, I., Berc, G. & Milić Babić, M. (2014). Primjena savjetovanja kao metoda pomoći u klubovima liječenih alkoholičara iz perspektive socijalnih radnika. *Socijalna psihijatrija*, 42 (1), 62-70.
12. *Bukureško priopćenje* (2012). Preuzeto s: https://www.azvo.hr/images/stories/visoko/Bucharest_Communique_20122.pdf (2.3.2019.).
13. Brown, J.S. L. (2019). Student mental health: Some answers and more questions. *Journal of Mental Health*, 27 (3), 193-196. <http://doi.org/10.1080/09638237.2018.1470319>
14. Clinciu, A. I. (2013). Adaptation and tress for the first year university students. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 78, 718-722. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.04.382>
15. Divjak, B. (2015). *The institutional role in student support. PPT. Presentation held on Conference: The Social Dimension in European Higher Education*, 25 - 27 February 2015, Vienna. Preuzeto s: <https://slideplayer.com/slide/10745599/> (26.9.2019.).
16. Drusany, D., Ajduković, M., Divjak, B., Jokić-Begić, N., Kranželić, V. & Rimac, I. (2012). *Istraživanje procjene potreba studenata za podrškom tijekom studiranja. Izvješće za Senat Sveučilišta u Zagrebu*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu
17. Đorđević, M. (ur.) (2017). *Izvješće o istraživanju aktualnog stanja i izazova u pogledu djelovanja centara karijera i profesionalnog usmjeravanja na visokim učilištima*. Preuzeto s: https://www.azvo.hr/images/stories/publikacije/Izvje%C5%A1%C4%87e_o_istra%C5%BEivanju_aktualnog_stanja_i_izazova.pdf (25.4.2019.).
18. Eyuridice (2018). *Croatia. Guidance and counselling in higher education (2018)*. Preuzeto s: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/guidance-and-counselling-higher-education-11_en (20.4.2019.).
19. Hubble, S. & Bolton, P. (2020). *Support for students with mental health issues in higher education in England. Briefing Paper Number 8593*. House of Commons

- Library. Preuzeto s: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-8593/> (7.9.2020.).
20. IASC (International Accreditation of Counseling Services) (2016). *IACS Standards for university and college counseling services*. Preuzeto s: <https://iacsync.org/iacs-standards/> (15.9.2020.).
  21. IRO a. (ur.). *CAREER (2005.-2006.). Platform for career advice centres in Croatia*. Preuzeto s: <http://iro.hr/2018/02/20/career-platform-for-career-advice-centres-in-croatia/> (25.4.2019.).
  22. IRO b. (ur.). *ECAS (2007.-2009.). Establishing of career advice services at Croatian universities*. Preuzeto s: <http://iro.hr/2018/02/20/ecas-establishing-of-career-advice-services-at-croatian-universities/> (25.4.2019.).
  23. Ivanov, L. (2008). *Značenje opće, akademske i socijalne samoeфикаsnosti te socijalne podrške u prilagodbi studiju. Magistarski rad*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
  24. Jakovčić, I. & Živčić-Bećirević, I. (2009.). Stavovi studenata prema traženju stručne pomoći, *Socijalna psihijatrija*, 37 (1), 3-10.
  25. Jakovčić, I., Živčić-Bećirević, I. & Birovljević, G. (2015). Učinkovitost psihološkog savjetovanja studenata riječkog Sveučilišta. *Psihologijske teme*, 24 (3), 495-516.
  26. Jokić-Begić, N. (ur.) (2012). *Psihosocijalne potrebe studenata*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. Preuzeto s: http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Studiji_studiranje/Podrska/SSI/Psihosocijalne_potrebe.pdf (25.4.2021.).
  27. Jokić-Begić, N. & Čuržik, D. (2015). *Psihološko zdravlje studenata. Materijali*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. Preuzeto s: http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Studiji_studiranje/Podrska/Savjetovanje/Psiholosko_zdravlje_studenata.pdf (20.4.2019.).
  28. Kurtović, A. (2013). Odnos perfekcionizma i socijalne podrške s anksioznošću i depresivnošću kod studenata. *Medica Jadertina*, 43 (4), 189-200.
  29. Lacey, A. & Luff, D. (2009). *Qualitative research analysis*. East Midlands/Yorkshire & the Humber: The NIHRDS.
  30. Lenz, V., Vinković, M. & Degmečić, D. (2016). Pojavnost depresije, anksioznosti i fobija u studentskoj populaciji Medicinskog i Pravnog fakulteta u Osijeku. *Socijalna psihijatrija*, 44 (2016), 120-129.
  31. *Londonsko priopćenje* (2007). Preuzeto s: https://www.azvo.hr/images/stories/visoko/London_Communique18May2007.pdf (25.4.2019.).
  32. Mamić, S. & Nekić, M. (2018). Anksioznost kod studenata: Uloga perfekcionizma, netolerancije neizvjesnosti, ruminacije i usredotočene svjesnosti. *Društvena istraživanja*, 28 (2), 295-314. <https://doi.org/10.5559/di.28.2.06>
  33. Mihaljević Kosor, M. (2010). Leaving early: The determinants of student non-completion in Croatian higher education. *Revija za socijalnu politiku*, 17 (2), 197-213. <https://doi.org/10.3935/rspv17i2.913>

34. Milić Babić, M. (2010). *Socijalna podrška, obilježja roditelja i djeteta kao odrednice doživljaja roditeljstva*. Doktorska disertacija. Zagreb: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar socijalnog rada
35. Milić Babić, M. (2019). Socijalna podrška i roditeljstvo. *Socijalne teme* 16 (1), 13-26.
36. Ministarstvo zdravstva (2022). Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. Preuzeto s: <https://zdravlje.gov.hr/UserDocsImages/2022%20Objave/STRATE%C5%A0KI%20OKVIR%20RAZVOJA%20MENTALNOG%20ZDRAVLJA%20DO%202030..pdf> (30.5.2023.).
37. Mladi.hr (2023). *Osvrt na Europsku godinu mladih*. Preuzeto s: [https://www.mladi.hr/osvrt-na-europsku-godinu-mladih/\(30.5.2023.\)](https://www.mladi.hr/osvrt-na-europsku-godinu-mladih/(30.5.2023.)).
38. Ogresta, J. (2013). *Odrednice profesionalnog stresa znanstvenih novaka na Sveučilištu u Zagrebu: doprinos unapređenju politike prema mladim znanstvenicima*. Doktorska disertacija. Zagreb: Pravni fakultet.
39. Ostović, I., Težak, K., Tkalčević, B. & Lugomer Armano, G. (2012). *Stavovi studenata Sveučilišta u Zagrebu prema traženju psihološke pomoći*. Predavanje održano na XVIII. Dani Psihologije, Zadar. Preuzeto: https://www.academia.edu/1252114/Stavovi_studenata_Sveu%C4%8Dili%C5%A1ta_u_Zagrebu_prema_kori%C5%A1tenju_psiholo%C5%A1ke_pomo%C4%87i (26.9.2019.).
40. Pilato, V. (ur.) (2018). *The WISE project. Welfare for improved social dimension of education*. Preuzeto s: <http://www.wise-project.eu/wp-content/uploads/2019/01/The-Wise-Project-Welfare-for-improved-Social-dimension-of-Education.pdf> (11.11.2019.).
41. Purnell, R., Blank, S., Scrivener, S & Seupersad, R. (2004). *Opening doors. Support success services that may help low-income students succeed in community college*. MDRC. Preuzeto s: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED484621.pdf> (15.3.2019.).
42. Puzić, S. (ur.) (2021). *O podzastupljenim i ranjivim skupinama studenata. Prilozi unaprjeđivanju socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.
43. Rimac, I., Bovan, K. & Ogresta J. (2019). *Socijalni i ekonomski uvjeti studentskog života u Hrvatskoj. Nacionalno izvješće istraživanja EUROSTUDENT VI za Hrvatsku*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Preuzeto s: <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/VisokoObrazovanje/RazvojVisokogObrazovanja/Nacionalno%20izvjesce%20istrazivanja%20EUROSTUDENT%20VI%20za%20Hrvatsku.pdf> (14.5.2020.).
44. Rogošić, S. (2018). Socio-ekonomski status i socijalni kapital kao čimbenici obrazovnog uspjeha na visokoškolskoj razini: Primjer studenata odgojiteljskog studija. *Metodički ogledi*, 25 (1), 27-46. Preuzeto s: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=317321 (20.4.2020.).

45. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije 2014. godine (2014). *Narodne novine* 124/14.
46. *STUDISUPPORT*. »Unapređivanje kvalitete studiranja za skupine studenata u nepovoljnom položaju kroz usluge studentskih savjetovanih službi«. Preuzeto s: <http://www.unizg.hr/studiji-i-studiranje/podrska-studentima/centar-za-savjetovanje-i-podrsku-studentima/podrska-sveucilisnom-osoblju/ipa-projekt-studisupport/> (30.4.2019.).
47. Sveučilišni savjetovanih centar (2016)., SSC – *Informacije za nastavnike i stručno administrativno osoblje Sveučilišta u Rijeci. Traženje pomoći*. Preuzeto s: https://www.ssc.uniri.hr/files/SSC_-_informacije_za_nastavnike_i_SAO_UNIRI.pdf. (5.12.2019.).
48. Sveučilište u Zagrebu (2014). *Strategija razvoja podrške studentima Sveučilišta u Zagrebu (2013. – 2025.)*. Preuzeto s: http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/O_Sveucilistu/Dokumenti_javnost/Dokumenti/Javne_rasprave/Pet_strateskih_dokumenata_01.2014/2_PRIJEDLOG_Strategije_razvoja_sustava_podrske_studentima.pdf (20.4.2019.).
49. Sveučilište u Zagrebu (2015 a). *Prijedlog smjernica za razvoj sustava podrške studentima*. Preuzeto s: http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Studiji_studiranje/Podrska/Savjetovanje/Smjernice_za_razvoj_sustava_podrske.pdf (21.10.2019.).
50. Sveučilište u Zagrebu (2015 b). *Smjernice za postupanje sa studentima sa psihičkim smetnjama i kroničnim bolestima*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. Preuzeto s: http://www.unizg.hr/fileadmin/rektorat/Studiji_studiranje/Podrska/SSI/Smjernice_postupanja_za_studente_s_psihikim_smetnjama_i_kroninim_bolestima.pdf (21.10.2019.).
51. Turkpour, A. & Mehdinezhad, V. (2016). Social and academic support and adaptation to college: Exploring the relationships between indicators' college students. *International Education Studies*, 9 (12), 53-60.
52. Vlada RH (2010). *Nacionalna strategija zaštite mentalnog zdravlja za razdoblje od 2011. do 2016. godine*. Preuzeto s: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/Arhiva/79-4.pdf> (21.10.2019.).
53. Vlada RH (2015). *Strategija cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj (2016.-2021.)*. Preuzeto s: <http://www.kvalifikacije.hr/sites/default/files/documents-publications/2017-05/Strategija%20CPU%20i%20razvoja%20karijere%20u%20RH%202016.-2020..pdf> (15.9.2019.).
54. Vlada RH (2019). *Nacionalni plan za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2019. – 2021.* Preuzeto s: <https://tinyurl.com/378sfjyt> (15.9.2019.).
55. Vrhovski, I., Fratrić Kunac, S. & Ražić, M. (2012). Akademska i socijalna prilagodba na studij na primjeru studenata privatnog visokog učilišta. *Praktični menadžment*, 3 (1) 34-40.

56. Youth Europa (2022). *Claim the future – European year of youth closing conference*. Preuzeto s: https://youth.europa.eu/year-of-youth/activities/8223_en, (30.5.2023.).
57. Zakon o psihološkoj djelatnosti (2019). *Narodne novine*, 98/2019.
58. Živčić-Bećirević, I., Smojver-Ažić, S., Kukić, M. & Jasprica, S. (2007). Akademska, socijalna i emocionalna prilagodba na studij s obzirom na spol, godinu studija i promjenu mjesta boravka. *Psihologijske teme*, 16 (1), 121-140.
59. Živčić-Bećirević, I. & Jakovčić, I. (2013). *Naših prvih petnaest*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci Preuzeto s: http://rektor.uniri.hr/files/staticki_dio/e-knjige/SSC_Nasih_prvih_15.pdf (4.9.2020.).

Valentina Šipuš

University of applied sciences Ivanić-Grad, Croatia

Marina Milić

Faculty of Law, Department of Social Work, University of Zagreb, Croatia

CHARACTERISTICS OF THE STUDENT COUNSELLING PRACTICE FROM THE PERSPECTIVE OF PROFESSIONAL WORKERS

ABSTRACT

Higher education policy emphasizes the social dimension of education, aimed at increasing the accessibility and affordability of education and raising graduation rates, particularly for disadvantaged students in higher education. Various measures support this goal, including guidance and counselling services. Student counselling services provide academic, career, and psychological counselling to support students who encounter various challenges and issues during their college studies, preparing them for a successful transition into the labour market. Over the past decade, Croatia has made significant efforts to establish support and counselling structures at higher education institutions. This paper aims to examine the characteristics of counselling practice from the perspective of counselling professionals and provide recommendations for its improvement. Data collection relied on semi-structured interviews, followed by thematic analysis. The research results indicate a notable impact of counselling services at higher education institutions. In fact, the demand for counselling has increased as the student population has become more diverse and aware of the opportunities and benefits of guidance and counselling. The paper also offers recommendations for improving the existing practice, such as enhancing the availability and coordination of student counselling services, increasing investment in infrastructure and human resources, and supporting the provision of quality and professional counselling services. Finally, the results reveal the principal challenges of formal student support services and point to possible avenues for improving the counselling practice in the future.

Keywords: social dimension of education; counselling; student counselling services

Međunarodna licenca / International License:

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0.